

Malmö stad

Miljöförvaltningen

Tjänsteskrivelse

Datum: 2026-01-22

Vår referens:

Emelie Andersson Utvecklingssamordnare

Epost:

emelie.andersson5@malmo.se

Diarienummer:

MN-2026-361

Remiss från Klimat och näringslivsdepartementet - Promemorian Kontaktpunkter, tillstånd och tidsfrister enligt EU- förordningen om kritiska råmaterial och EU-förordningen om nettonollindustri

Sammanfattning

Förslagen i promemorian ska säkerställa att EU-förordningarna om kritiska råmaterial och nettonollindustri får genomslag och fungerar i Sverige. De föreslagna reglerna syftar till att snabba på handläggningstider för ärenden som rör tillståndsprövning av verksamheter eller åtgärder som ingår i ett strategiskt råmaterialprojekt eller ett nettonollprojekt. Miljöförvaltningens förslag till yttrande betonar vikten av att kommunen, för att kunna skydda lokala miljöintressen och bidra till att tillräcklig miljöhänsyn tas tillståndsprövningen, ges tillräcklig tid att lämna relevanta yttranden i tillståndsprövningsärenden där kommunen är remissinstans.

Förslag till beslut

Miljönämnden föreslås besluta

1. Miljönämnden godkänner förvaltningens förslag till yttrande.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelsen, daterad 2026-01-22
- Förslag till yttrande, daterat 2026-01-22
- Promemoria – Kontaktpunkter, tillstånd och tidsfrister enligt EU-förordningen om kritiska råmaterial och EU-förordningen om nettonollindustri
- Bilaga promemoria - Faktablad

Beslutsplanering

Miljönämnden 2026-02-25

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

Stadskontoret har för kommunstyrelsens räkning översänt Remiss från Klimat och näringslivsdepartementet om promemorian ”Kontaktpunkter, tillstånd och

tidsfrister enligt EU-förordningen om kritiska råmaterial och EU-förordningen om nettonollindustri” till bland annat miljönämnden för samråd. Svar önskas senast 2026-03-04.

EU förordningarna om kritiska råmaterial och nettonollindustri

Promemorian innehåller förslag till kompletterande nationell lagstiftning till EU förordningarna om kritiska råmaterial och nettonollindustri. EU-förordningen om kritiska råmaterial syftar till att säkra EU:s tillgång till en hållbar försörjning av kritiska råmaterial och minska EU:s importberoende från enskilda länder. EU-förordningen om nettonollindustri syftar till att säkra EU:s tillgång till en trygg och hållbar försörjning av nettonollteknik och innehåller bland annat bestämmelser för att öka tillverkningskapaciteten av nettonollteknik och därigenom bidra till att nå unionens klimatmål, att öka antalet arbetstillfällen och att öka unionens konkurrenskraft.

Förordningarnas bestämmelser som rör tillståndsprövning av strategiska råmaterialprojekt och nettonollprojekt ska minska komplexiteten och öka effektiviteten i tillståndprocesser. Förordningarna fastställer tidsfrister för olika typer av tillståndprocesser och innehåller särskilda bestämmelser om miljöbedömningar. Enligt förordningarna ska medlemsländerna också utse så kallade kontaktpunkter i tillståndprocesserna.

Promemorians förslag

Förslagen i promemorian ska säkerställa att EU-förordningarna får genomslag och fungerar i Sverige. Det här görs dels genom ändringar i befintliga lagar, dels genom att en ny lag och förordning föreslås. De nya reglerna syftar till att snabba på handläggningstider för ärenden som rör tillståndsprövning av verksamheter eller åtgärder som ingår i ett strategiskt råmaterialprojekt eller ett nettonollprojekt.

I huvudsak innebär förslagen att Länsstyrelserna utses till kontaktpunkter i dessa tillståndprojekt. Kontaktpunkten ska delta i tillståndprocesserna för projekten, bland annat genom att bekräfta ansökningars fullständighet, informera projektägare i olika frågor under en pågående tillståndprocess och ansvara för tidsplanen och att tidsfristerna i EU-förordningarna hålls. Prövningsmyndigheterna kommer bli skyldiga att tillhandahålla information och statistik till kontaktpunkterna.

Förslagen i promemorian utgår från nuvarande prövningssystem och har inte analyserat den nya miljöprövningsmyndigheten (prop. 2025/26:1) som en möjlig kontaktpunkt.

Miljöförvaltningens bedömning

Förslagen innebär inte att nya uppgifter läggs miljönämnden eller kommunen och påverkar inte miljönämndens ekonomi eller behov av kompetensförsörjning. Kommunerna kommer dock, likt andra prövningsmyndigheter, behöva tillhandhålla information och statistik till kontaktpunkterna. I vilken utsträckning detta kommer behövas och vilka resurser det kommer krävas är svårt att förutse.

Miljönämnden är i rollen som remissinstans i miljötillståndsärenden berörd av förslagen, och det är inte otroligt att förslagen kommer innebära kortare svarstider i ärenden som rör tillståndsprövning av verksamheter eller åtgärder som ingår i ett strategiskt råmaterialprojekt eller ett nettonollprojekt. Men eftersom tidsfristerna i EU-förordningarna gäller för hela tillståndsprocessen, och det inte går att utläsa av förslagen i promemorian hur lång tid olika delmoment i den svenska tillståndsprocessen kan eller får ta, är det svårt att förutse konsekvenserna för miljönämndens verksamhet. Om yttrandetiderna kortas betydligt kan det i förlängningen innebära att nämnden behöver anpassa sin verksamhet för att kunna hantera dessa nya, snabbare processer – exempelvis i form av en utökning av nämndens delegering av yttranderätt i ärenden som rör den här typen av tillståndsprövning.

Vissa yttranden får emellertid, med hänsyn till ärendets art, inte beslutas via delegation. I miljöprövningsärenden med betydande eller potentiellt mycket påverkande verksamheter inom kommunen är det därför extra viktigt att kommunerna har tillräcklig tid att lämna relevanta yttranden. Ytterst kan kortare svarstider för remissinstanserna innebära sämre möjligheter att sätta sig in i ärendena och därmed risk för bristande miljöhänsyn i tillståndsprocesserna. För miljönämnden kan detta innebära en minskad möjlighet att skydda lokala miljöintressen.

Många projekt kräver komplexa tillstånd och ofta flera olika tillstånd från olika myndigheter. För dessa projekt finns det en risk för minskad miljöhänsyn i samband med miljöprövningar och som kan innebära att viktiga naturvärden och lokala intressen, inklusive vattenkvalitet, hamnar i skymundan om kortare ledtider ska prioriteras. Som en följd kan det uppkomma en försämrad miljöprövningskvalitet och i förlängningen en försvagad miljötillsyn eftersom den efterföljande tillsynen kontrollerar efterlevnaden av tillståndet.

Enlig förvaltningens mening är långa handläggningstider i miljöprövningsärenden ofta ett resultat av utdragna överklagandeprocesser. För att få ner den sammanlagda handläggningstiden från ansökan till ett lagakraftvunnet beslut krävs även åtgärder för att minska domstolarnas handläggningstider och effektivisera processen.

Slutligen bör nämnden uppmärksammas på att råvaruprojekt som gruvdrift inte är aktuellt i Malmö, utan berör framför allt norra Sverige där strategiska projekt i exempelvis Kiruna, Malmberget, Luleå och Vittangi pekas ut som centrala för EU:s råvaruförsörjning, men även andra delar av landet kan påverkas där det finns mineralresurser och pågående prospektering.

Ansvariga

Rebecka Persson
Miljödirektör

Gunnar Blomé
Avdelningschef
Miljö- och hälsoskydd